

Małgorzata Markowska

Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu

WSKAŹNIKI DO MONITORINGU REALIZACJI POLITYKI UNII EUROPEJSKIEJ – WYBRANE ZAGADNIENIA

1. Wstęp

Od 2000 r., kiedy to na specjalnym posiedzeniu w Lizbonie Rada Europy określiła strategię rozwoju dla UE, określaną jako Strategia lizbońska, budowane są intensywnie zbiory wskaźników monitorujących realizację najważniejszego dla krajów Unii Europejskiej zadania strategicznego: „budowy najbardziej konkurencyjnej i dynamicznej, opartej na zasobach wiedzy, gospodarki na świecie, zdolnej do zrównoważonego rozwoju gospodarczego, a zwłaszcza wzrostu liczby i jakości miejsc pracy oraz większej spójności społecznej”. Wskazano także na konieczność systematycznej obserwacji i oceny stopnia przybliżania się do tak określonego celu strategicznego.

Procesy integracyjne zachodzące w Europie spowodowały powstanie systemu wzajemnych współzależności społeczności europejskiej. Dotyczą one wielu aspektów funkcjonowania państw europejskich: politycznych, społecznych, gospodarczych, kulturowych, technologicznych, instytucjonalnych, ekologicznych itd.

Konieczność niwelowania dysproporcji w poziomie rozwoju krajów i regionów, otwarcie na świat (globalne partnerstwo czy troska o przyszłe pokolenia) generują powstawanie kolejnych programów wsparcia, długofalowej polityki.

Celem opracowania jest identyfikacja informacyjnych możliwości sprostania przez polską statystykę publiczną nie tylko wymogom oceny efektów realizacji unijnej polityki, ale i identyfikacji i pomiarowi zmian w różnych segmentach społecznej, gospodarczej i środowiskowej rzeczywistości krajów Unii Europejskiej, czemu służą zbiory dziedzinowych wskaźników.

Kraje Unii Europejskiej, w tym Polska, muszą ocenić stopień kompatybilności informacyjnej i metodologicznej w tym zakresie. Próbę takiej oceny pod względem wskaźni-

ków zrównoważonego rozwoju podjęto w niniejszym opracowaniu. Przedstawiono także miejsce Polski na tle krajów UE pod względem poziomu zebranych w dziesięć grup tematycznych unijnych wskaźników zrównoważonego rozwoju.

2. Ogólna charakterystyka kluczowych wskaźników UE do oceny polityki

Obszary polityki realizowanej w Unii Europejskiej to głównie: rolnictwo i leśnictwo, środowisko, zdrowie i ochrona konsumenta, przedsiębiorstwa, badania naukowe, informacja, edukacja i statystyka, konkurencja, rynek wewnętrzny, organa sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, energia i transport, zatrudnienie i sprawy społeczne, podatki i unia celna, polityka regionalna, rozszerzenie, stosunki zewnętrzne, gospodarka i finanse.

Baza Eurostatu zawiera grupy kluczowych wskaźników do oceny unijnej polityki. Wskaźniki to podzielono na bloki, składające się z modułów, z wydzielonymi dziedzinami zawierającymi indykatory w ujęciu historycznym (kilka lat) oraz prognozy w wielu podziałach, umożliwiające monitoring realizacji wybranych unijnych sektorów polityk. Najbardziej ogólny podział przedstawia się następująco:

- wskaźniki strukturalne: ogólne tło ekonomiczne, zatrudnienie, innowacje i badania naukowe, reformy ekonomiczne, spójność społeczna, środowisko; obowiązujący zestaw wskaźników strukturalnych uwzględnia zatem trzy wymiary zrównoważonego rozwoju: gospodarczy, społeczny i środowiskowy;
- wskaźniki długoterminowe: ekonomia i finanse, ludność i kondycja społeczna, przemysł, handel i usługi, rolnictwo, leśnictwo i rybactwo, handel zagraniczny, transport, środowisko i energia, nauka i technologia;
- wskaźniki krótkoterminowe: bilans płatniczy, badania biznesu i konsumentów, ceny, handel zagraniczny, przemysł, handel i usługi, rynek pracy, monetarne i finansowe wskaźniki, rachunki narodowe;
- wskaźniki zrównoważonego rozwoju: rozwój gospodarczy, ubóstwo i wykluczenie społeczne, starzenie się społeczeństw, zdrowie publiczne, zmiany klimatu, energia, wzorce produkcji i konsumpcji, zarządzanie zasobami naturalnymi, transport, dobre zarządzanie, partnerstwo światowe.

Na przykład zestawy wskaźników strukturalnych są wykorzystywane przy opracowywaniu syntetycznych raportów o stanie krajów Unii Europejskiej, tzw. Spring Report. Zestawy indykatorów są jeszcze modyfikowane, prace zaś nad ich metodologiczną poprawnością mają na celu:

- udoskonalanie jakości wskaźników strukturalnych, aby umożliwiały one jak najbardziej dogłębną analizę i wnioskowanie,
- opracowanie precyzyjnych definicji wskaźników,
- uwzględnianie nowych priorytetów polityki Unii Europejskiej poprzez modyfikację istniejących wskaźników lub opracowanie nowych [Structural... 2000; 2001; 2002; 2003].

3. Pomiar zrównoważonego rozwoju

W 1998 r. w Helsinkach Rada Europy zarekomendowała Komisji Europejskiej przygotowanie propozycji do długoterminowej strategii, łączącej działania prowadzące do ekonomicznego, społecznego i ekologicznego zrównoważonego rozwoju, na posiedzenie Rady w Gothenburgu w 2001 r.

W rozdziale 40 Agendy 21 wzywa się do rozszerzenia wskaźników jako narzędzi badania rozwoju zrównoważonego tak, by w jak najlepszy, czytelny sposób diagnozowały rzeczywistość i umożliwiały oraz usprawniały proces decyzyjny. Równie ważne bowiem jak programy tworzenia warunków do rozwoju zrównoważonego, zgodnego z definicją podaną w tzw. Raportcie Brundtland [Our... 1987], tj. takiego, który zaspokaja potrzeby współczesności, nie odbierając przyszłym pokoleniom zdolności do zaspokojenia ich własnych potrzeb, są naprawa zniszczeń oraz proces diagnozowania.

Stworzenie sprawnych systemów informacji o środowisku zarówno do diagnozowania stanu środowiska, jak i do rankingów oraz benchmarkingu staje się istotnym wyzwaniem dla decydentów.

Przyjęta w 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej stwierdza, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju (art. 5), ustala także, że ochrona środowiska jest obowiązkiem m.in. władz publicznych, które poprzez swą politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom (art. 74).

W procesie programowania pomocy strukturalnej konieczne jest opracowanie przez każde państwo członkowskie odpowiednich dokumentów programowych, tj. Narodowego Planu Rozwoju (NPR), Podstaw Wsparcia Wspólnoty, Programów Operacyjnych oraz Uzupełnień Programów.

Opracowany w Polsce „Narodowy plan rozwoju na lata 2004-2006” jest średniookresowym dokumentem planistycznym, którego celem strategicznym jest: „rozwijanie konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zdolnej do długofalowego, harmonijnego rozwoju, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz poprawę spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym”. NPR jest dokumentem integrującym politykę sektorową oraz uwzględniającym potrzeby rozwojowe poszczególnych regionów. Jest on spójny zarówno z polityką krajową i regionalną oraz ze strategiami sektorowymi, jak i z polityką Wspólnoty Europejskiej. „Narodowy plan rozwoju” koncentruje się na pięciu osiach rozwoju:

- rozwój zasobów ludzkich i zatrudnienia,
- tworzenie warunków do zwiększenia poziomu inwestycji,
- promowanie zrównoważonego rozwoju i spójności przestrzennej,
- przekształcenia strukturalne w rolnictwie i rybołówstwie, rozwój obszarów wiejskich,
- wspieranie konkurencyjności przedsiębiorstw.

Zrównoważony rozwój to nie tylko zagadnienia środowiskowe, efektywna bowiem strategia musi integrować zarówno społeczne, gospodarcze, jak i środowiskowe zrównoważenie.

Za podstawowe dla rozwoju metodyki i praktyki wskaźniki zrównoważonego rozwoju można uznać doświadczenia: Unii Europejskiej [Ronconi 2002] i jej komisji oraz agend, a w szczególności Komisji Europejskiej [Towards... 2002], Urzędu Statystycznego UE oraz Europejskiej Agencji ds. Ochrony Środowiska – EEA, i krajów członkowskich Unii. Cenne są także doświadczenia innych organizacji i instytucji międzynarodowych, a zwłaszcza agend ONZ – Departamentu ds. Koordynacji Polityki i Zrównoważonego Rozwoju przy ONZ (United National Department for Policy Coordination and Sustainable Development – UNDPDSD) i Komisji Zrównoważonego Rozwoju Narodów Zjednoczonych (United Nations Commission on Sustainable Development – UNCSD) [The World... 2003], Europejskiej Komisji Gospodarczej Narodów Zjednoczonych (United Nations Commission of Economics – UNECE) i Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (Food and Agriculture Organization – FAO), Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (Organization for Economic Cooperation and Development – OECD), Banku Światowego, a wśród innych organizacji międzynarodowych – m.in. IUCN [EU... 2003].

4. Wskaźniki zrównoważonego rozwoju UE

Wskaźniki zrównoważonego rozwoju UE zebrano w 10 dziedzin, do których ilustracji liczbowej dobrano wskaźniki główne (por. tab. 1).

Dziedziny wskaźników podzielone są na poddziedziny od 2 do 4 w każdej grupie, a w każdej poddziedzinie wytypowano 1-12 indykatorów, razem 128 wskaźników, przy czym dla części z nich ze względu na specyfikę zjawiska uznano za stosowne rozbudować wskaźnik, co pozwala zamknąć całą listę sumą 212 wskaźników. Rozdzielenie wskaźników dotyczy m.in. rodzajów towarów, grup gospodarstw domowych czy poziomów wykształcenia, grup wiekowych, rodzajów transportu.

Wiele indykatorów obrazuje zjawiska dotyczące Unii Europejskiej jako gospodarczej całości, co każdorazowo zaznaczono w tabeli – taka sytuacja ma miejsce np. w przypadku oceny pomocy dla państw rozwijających się czy ogólnej wewnętrznej konsumpcja energii według paliw.

Tabela 1. Wskaźniki zrównoważonego rozwoju UE – ujęcie ogólne

Grupa główna (dziedzina)	Wskaźniki główne	Podgrupa (poddziedzina)	Liczba wskaźni- ków
[1]	[2]	[3]	[4]
1. Rozwój gospodarczy	1. Stopa wzrostu PKB <i>per capita</i>	1. Inwestowanie	12
		2. Konkurencyjność	8
		3. Zatrudnienie	8 (+9)
2. Ubóstwo i wykluczenie społeczne	1. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem (ogółem)	1. Ubóstwo monetarne	6 (+21)
		2. Dostęp do rynku pracy	5 (+3)
		3. Inne aspekty wykluczenia społecznego	2 (+5)
3. Starzejące się społeczeństwo	1. Wskaźnik obecny i przewidywany liczby ludności w wieku poprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym	1. Poziom świadczeń emerytalnych	2 (+2)
		2. Zmiany demograficzne	3 (+3)
		3. Stabilność finansów publicznych	5 (+4)
4. Zdrowie publiczne	1. Przeciętne dalsze trwanie życia (wg płci)	1. Styl życia i ochrona zdrowia	10 (+7)
		2. Bezpieczna żywność i jej jakość	1
		3. Zarządzanie chemikaliami	1
		4. Zagrożenie zdrowia wynikające ze stanu środowiska	1 (+1)
5. Zmiany klimatu, energia	1. Emisja gazów cieplarnianych ogółem 2. Całkowita wewnętrzna konsumpcja energii (wg paliw)	1. Zmiany klimatu	2
		2. Energia	10 (+6)
6. Wzorce produkcji i konsumpcji	1. Krajowe zużycie materiałów	1. Ekoefektywność	6(+1)
		2. Wzorce konsumpcji	4
		3. Rolnictwo	3
		4. Odpowiedzialność przemysłu (podmiotów gospodarczych)	3 (+8)
7. Zarządzanie zasobami naturalnymi	1. Tendencje w populacji dzikiego ptactwa 2. Połowy ryb z zapasów poza „bezpiecznymi limitami biologicznymi”	1. Ekosystemy morskie	1
		2. Zasoby słodkowodne	2 (+1)
		3. Użytkowanie ziemi	2 (+2)
8. Transport	1. Zużycie energii przez transport	1. Rozwój transportu	6 (8)
		2. Wpływ transportu na społeczeństwo i środowisko	4
9. Dobre zarządzanie	1. Poziom społecznego zaufania wobec instytucji UE (Komisja Europejska, Parlament, Rada Ministrów)	1. Spójność polityki	3
		2. Partycypacja publiczna	4

[1]	[2]	[3]	[4]
10. Partnerstwo światowe	1. Oficjalne wsparcie rozwoju	1. Globalizacja handlu	5
		2. Finansowanie zrównoważonego rozwoju	7 (+3)
		3. Zarządzanie zasobami	2
Razem	12 (+3)	29	128* (+ 84)

* W liczbie wskaźników ogółem nie uwzględniono w pozycji głównej przypadków, kiedy przykładowo wskaźnik prezentowany według płci obrazuje zjawisko ogółem, a następnie w podziale na mężczyzn i kobiety (liczbę wskaźników dodatkowych podano w nawiasach). Ponadto w odniesieniu do wskaźników prezentujących poziom zjawiska w Unii jako gospodarczej całości liczbę prezentowanych cech podano w kolejnych tabelach.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Eurostatu.

Tabela 2. Wskaźniki główne dla Polski na tle przeciętnej dla UE*

Wskaźniki główne [rok]	Polska	UE25	UE15
1.1. Stopa wzrostu PKB <i>per capita</i> (w %) [2000]	6,1	3,6	3,1
2.1. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem ogółem (w %) [2001]	16	15	16
3.1. Wskaźnik obecny i przewidywany liczby ludności w wieku poprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym (w %) [2000]	bd	bd	24,1
4.1. Przeciętne dalsze trwanie życia, (wg płci) (w latach) [2003]			
– kobiety	68,9	bd	66,0
– mężczyźni	62,5	bd	64,5
5.1. Emisja gazów cieplarnianych ogółem (w %, rok bazowy 1990 = 100) [2000]	68,3	90,4	96,3
5.2. Całkowita wewnętrzna konsumpcja energii według paliw (wybrano z 8 rodzajów paliw (w mln ton ekwiwalent oleju) [2003]			
– wszystkie	-	69,0	100,9
– energia nuklearna	-	10,1	15,5
6.1. Krajowe zużycie materiałów (w %, 1995 = 100) [2000]	bd	bd	101,5
7.1. Trendy w populacji dzikiego ptactwa (w %, 2000 = 100) [2001]	97,5	bd	97,2
7.2. Połowy ryb z zapasów poza „bezpiecznymi limitami biologicznymi” (w %)	-	-	-
8.1. Zużycie energii przez transport (w %; 1995 = 100) [2002]	108,8	114,9	114,3
9. 1. Poziom społeczne zaufania wobec instytucji UE (w %) [11.2004]			
– Komisja Europejska	51	52	52
– Parlament	51	57	57
– Rada Ministrów	35	bd	40
10. 1. Oficjalne wsparcie rozwoju jako % PNB [2003]	0,01	bd	0,35

*Szerszy opis zakresu wskaźników i uwagi metodologiczne dostępne na stronie Eurostatu: <http://epp.eurostat.cec.eu.int>

bd – brak danych, „-” – nie badano w krajach.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Eurostatu.

Wśród wskaźników głównych są takie, których wielkości podawane są w Eurostacie łącznie dla całej Unii (wskaźnik 5.2, 7.2), jednak ze względu na porównywalność danych w tabeli dokonano przeliczeń. Poziomy pozostałych wskaźników prezentowane są w bazie Eurostatu zarówno dla każdego kraju członkowskiego (lub większości), jak w wielkościach średnich dla UE, przy czym rozmiary dwóch wskaźników głównych dla Polski nie są obecnie dostępne w Eurostacie.

5. Polska na tle Unii pod względem poziomu wskaźników zrównoważonego rozwoju

Zestawione w tabelach 3-12 wskaźniki szczegółowe dotyczące każdej z grup i dziedzin zebrano w celu zobrazowania:

- luk w polskiej statystyce, a przynajmniej, jak się wydaje, w wielu przypadkach słabego przepływu informacji na temat Polski do Eurostatu, gdyż np. brak informacji dotyczących liczby czy przeciętnej wielkości gospodarstw domowych, szczególnie po Spisie Powszechnym może dziwić,
- miejsca Polski na tle przeciętnych poziomów tych wskaźników dla UE25 i UE15.

W wielu przypadkach brak danych statystycznych z jednego roku wymusił prezentację mniej aktualnych informacji. Ponadto, gdy specyfika danych nie pozwalała na zestawienie porównawcze, zostało to odnotowane w tabeli 3.

Wskaźniki dotyczące zrównoważonego rozwoju w grupie „Rozwój gospodarczy” zaprezentowano w tabeli 3.

Tabela 3. Wskaźniki zrównoważonego rozwoju w grupie „Rozwój gospodarczy”

Podgrupa	Wskaźniki [rok]	Polska	UE25	UE15
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
Inwestowanie	1. Inwestycje ogółem (w % PKB) [2004]	18,2	19,6	19,4
	2. Inwestycje publiczne (w % PKB) [2003]	3,4	2,5	2,4
	3. Inwestycje przedsiębiorstw (w % PKB) [2004]	14,8	17,1	17,0
	4. Realna stopa wzrostu PKB (w %; 1995 = 100) [2004]	5,3	2,3	2,2
	5. PKB na osobę wg standardu siły nabywczej (w %, UE25 = 100) [2004]	47	100	109
	6. Podział regionalnego PKB na osobę jako % średniej UE25 [2002]	dane dla regionów poziomu NUTS 2, w tym dla polskich		
	7. Całkowite wydatki konsumpcyjne w % PKB (2004)	81,8	79,0	79,0
	8. Dochód narodowy netto (w % PKB) [2004]	bd	bd	85,6
	9. Stopa inflacji (w %) [2004]	3,6	2,1	2,0
	10. Całkowite oszczędności netto (w % PKB) [2004]	bd	bd	7,8

[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
Konkurencyjność	11. Oszczędności netto sektora publicznego (w % PKB) [2003]	0,5	0,2	0,2
	12. Oszczędności netto sektora prywatnego (w mld euro)	bd	bd	bd
	1. Produktowność pracy na przepracowaną godzinę (w %, UE15 = 100) [2003]	43,5	bd	100
	2. Międzynarodowa konkurencyjność cen (realna efektywna stopa wymiany) (w %, 1999 = 100) [2004]	92,78	116,76	-
	3. Wzrost kosztu jednostki pracy w całej gospodarce (w %, 2003 = 100) [2004]	-3,6	-0,9	-0,8
	4. Wzrost kosztu jednostki pracy w przemyśle (w %, 2003 = 100) [2002]	-7,79	-0,76	-0,32
	5. Ustawiczne kształcenie – osoby pomiędzy 25 a 64 rokiem, uczące się w czterech tygodniach poprzedzających badanie (w %) [2002]	5,5	9,9	10,7
	6. Przychody z innowacji wg sektorów gospodarki (w mln euro)	bd	bd	bd
Zatrudnienie	7. Procent PKB przeznaczany na B + R [2003]	0,59	1,95	2,0
	8. Wydatki publiczne na edukację (w % PKB) [2002]	5,6	5,22	5,22
	1. Całkowita stopa zatrudnienia (w %) [2004]	51,7	63,3	64,8
	2. Całkowity wzrost zatrudnienia (w %, 2003 = 100) [2004]	0,0	0,5	0,6
	3. Całkowita stopa zatrudnienia wg płci (w %) [2004]			
	– mężczyźni	57,2	70,9	72,7
	– kobiety	46,2	55,8	57,0
	4. Całkowita stopa zatrudnienia wg poziomu wykształcenia (w %) [2003]			
	– podstawowy (poziom 1)	37,6	54,1	55,7
	– średni (poziomy 2-3)	61,3	72,6	74,2
	– wyższy (poziomy 5-6)	83,0	84,0	84,0
	5. Całkowita stopa bezrobocia wg płci (w %) [2004]			
	– ogółem	18,8	9,0	8,1
	– mężczyźni	18,0	8,1	7,1
	– kobiety	19,7	10,2	8,3
	6. Całkowita stopa bezrobocia wg grup wiekowych (w %) [2004]			
	– poniżej 25 lat	39,5	18,7	16,6
	– 25 i więcej lat	15,8	7,6	6,8
	7. Całkowita stopa bezrobocia wg poziomu wykształcenia (w %) [2003]			
	– podstawowy (level 1)	26,2	11,1	10,1
	– średni (level 2-3)	17,1	8,3	7,0
	– wyższy (level 5-6)	5,9	4,6	4,6
	8. Regionalna stopa zatrudnienia (w %)[2003]	dane dla regionów poziomu NUTS 2, w tym dla polskich		

bd – brak danych, „-” – nie dotyczy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Eurostatu.

Najbardziej korzystny z punktu widzenia efektywności jest wskaźnik kosztu pracy w przemyśle odnoszony do roku poprzedniego, który w Polsce przyjął poziom –7,76, co oznacza, że koszt pracy obniżył się ponad dziesięciokrotnie w stosunku do przeciętnej unijnej. Natomiast programów rządowych i skutecznych działań doraźnych wymaga konstatacja poziomu bezrobocia wśród ludzi młodych – w Polsce odnotowano w 2004 r. dwukrotnie wyższą stopę bezrobocia w grupie wiekowej do 25 lat. Uważny czytelnik zauważy zapewne także niemal czterokrotnie niższy odsetek nakładów na badania i rozwój w PKB w stosunku do średniej unijnej.

Wskaźniki dotyczące zrównoważonego rozwoju w grupie „Ubóstwo i wykluczenie społeczne” zestawiono w tabeli 4.

Tabela 4. Wskaźniki zrównoważonego rozwoju w grupie „Ubóstwo i wykluczenie społeczne”

Podgrupa	Wskaźniki [rok]	Polska	UE25	UE15
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
Ubóstwo monetarne	1. Całkowita stopa długotrwałego zagrożenia ubóstwem (w %) [2000]	bd	bd	9
	2. Całkowita stopa zagrożenia ubóstwem po transferach społecznych wg płci (w %) [2001]			
	– ogółem	16	15	16
	– mężczyźni	16	14	15
	– kobiety	15	17	17
	3. Całkowita stopa zagrożenia ubóstwem po transferach społecznych wg grup wiekowych (w %) [2001]			
	– mniej niż 16 lat	22	20	20
	– 16-24 lata	19	19	19
	– 25-49 lat	16	13	13
	– 50-64 lata	10	12	13
	– 65 i więcej lat	7	17	19
	4. Całkowita stopa zagrożenia ubóstwem po transferach społecznych wg rodzajów gospodarstw domowych (w %) [2001]			
	– ogółem	bd	bd	15
	– 1 osoba	13	23	24
	– dorosły poniżej 65 lat	16	19	20
	– dorosły powyżej 65 lat	9	26	28
	– samotny rodzic i niepełnoletnie dziecko	22	32	34
	– samotna kobieta	10	25	27
	– samotny mężczyzna	19	19	19
	– dwoje dorosłych młodszych niż 65 lat	9	10	10
	– dwoje dorosłych, w tym jeden powyżej 65 lat	9	15	16
	– dwoje dorosłych z niepełnoletnim dzieckiem	10	11	11
	– dwoje dorosłych i dwoje dzieci	14	13	13
	– dwoje dorosłych i troje lub więcej dzieci	33	26	25

[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	– gospodarstwo domowe z dzieckiem	19	17	17
	– gospodarstwo domowe bez dziecka	10	13	14
	– troje i więcej dorosłych	9	9	9
	– troje i więcej dorosłych z niepełnoletnim dzieckiem	18	16	17
	5. Ryzyko ubóstwa (w %) [2001]	23	22	22
	6. Nierówność dystrybucji dochodów (w %) [2001]	4,7	4,5	4,6
Dostęp do rynku pracy	1. Stopa bezrobocia długotrwałego (w %) [2004]	10,2	4,1	3,4
	2. Różnice płac w zależności od płci (w %) [2003]	11	15	16
	3. Stopa bezrobocia bardzo długotrwałego (w %) [2003]	5,1	2,3	1,9
	4. Ludzie w wieku 0-59 lat pochodzący z gospodarstw bezrobotnych wg grup wiekowych (w %) [2004]			
	– dzieci 0-17 lat	bd	9,8	9,8
	– osoby w wieku 18-59 lat	15,9	10,4	9,9
Inne aspekty wykluczenia społecznego	5. Całkowita stopa zagrożenia ubóstwem po transferach socjalnych wg najczęściej wykonywanego zawodu (w %) [2001]	11	8	8
	1. Całkowita stopa kończących naukę w wieku 18-24 lata (w %) [2004]	5,7	15,7	17,8
	2. Liczba osób z osiągniętym niskim poziomem edukacji wg grup wiekowych (w %) [2004]			
	– 25-34 lata	bd	bd	24,1
	– 35-44 lata	bd	bd	30,8
	– 45-55 lat	bd	bd	39,1
	– 25-64 lata	bd	bd	34,9
	– 55-64 lata	bd	bd	50,4

bd – brak danych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Eurostatu.

Obok omawianej wcześniej stopy bezrobocia wśród ludzi młodych dodatkowej uwagi wymaga poziom długotrwałego (ponad 24 miesiące) bezrobocia, który w Polsce jest trzykrotnie wyższy niż w UE15 i ponad dwukrotnie wyższy niż przeciętna dla UE25. Wskaźnik „wczesnego” zakończenia edukacji kształtuje się na niskim poziomie, co oznacza, że w Polsce młodzież uczy się obecnie znacznie dłużej niż przeciętnie w UE.

Poziom zrównoważonego rozwoju w Polsce na tle unijnych przeciętnych, mierzony wskaźnikami z grupy „Starzejące się społeczeństwo”, przedstawiono w tabeli 5.

Tabela 5. Wskaźniki zrównoważonego rozwoju w grupie „Starzejące się społeczeństwo”

Podgrupa	Wskaźniki [rok]	Polska	UE25	UE15
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
Poziom świadczeń emerytalnych	1. Stosunek mediany przychodów gospodarstw domowych prowadzonych przez osoby powyżej 65 lat do mediany przychodów gospodarstw domowych prowadzonych przez osoby poniżej 65 lat [2001]			
	– ogółem	111	bd	86,3
	– mężczyźni	120	bd	90,1
	– kobiety	104	bd	84,0
	2. Całkowita stopa zagrożenia ubóstwem po transferach socjalnych dla osób w wieku 65 lat i więcej (w %) [2001]	7	17	19
Zmiany demograficzne	1. Oczekiwana długość życia w wieku 65 lat wg płci (w latach) [2002]			
	– mężczyźni	14,0	16,0	16,3
	– kobiety	17,9	19,6	19,9
	2. Całkowita stopa płodności (liczba dzieci na kobietę) [2003]	1,24	1,48	1,52
	3. Wewnętrzna migracja netto wg grup wiekowych (liczba osób)			
	– ogółem	bd	bd	bd
	– mniej niż 15 lat	bd	bd	bd
	– 40-64 lata	bd	bd	bd
	– 65 i więcej lat	bd	bd	bd
Stabilność finansowa	1. Dług publiczny jako % PKB [2004]	43,6	63,8	64,7
	2. Bieżące wydatki na świadczenia emerytalne jako % PKB [2001]	13,9	12,5	12,6
	3. Całkowita stopa zatrudnienia wg grup wiekowych (w %) [2004]			
	– 15-24 lata	21,7	36,7	39,9
	– 25-54 lata	68,2	77,1	77,9
	– 55-64 lata	26,2	40,5	41,9
	4. Średni wiek wyjścia z rynku pracy wg płci (lata) [2003]			
	– ogółem	58,0	61,0	61,4
	– mężczyźni	58,8	61,5	61,0
	– kobiety	56,4	60,5	61,7
	5. Wydatki publiczne na opiekę dla osób starszych jako % PKB [2001]	10,8	109	10,9

bd – brak danych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Eurostatu.

Trudna sytuacja ludzi młodych na rynku pracy w Polsce znajduje odzwierciedlenie w kolejnej grupie wskaźników, stopa zatrudnienia bowiem w grupie 15-24 lata jest znacznie niższa od przeciętnej unijnej.

Wskaźniki zrównoważonego rozwoju z grupy „Zdrowie publiczne” zebrano w tabeli 6.

Tabela 6. Wskaźniki zrównoważonego rozwoju w grupie „Zdrowie publiczne”

Podgrupa	Wskaźniki [rok]	Polska	UE25	UE15
Styl życia i ochrona zdrowia	1. Ludzie z nadwagą (w %)	bd	bd	bd
	2. Odporność antybiotyków na określone grupy bakterii (w %) [2003]			
	– erytromycyna	14,3	bd	bd
	– penicylina	18,8	bd	bd
	3. Przewidywana długość życia w zdrowiu osób w wieku 65 lat wg płci (lata) [2002]			
	– kobiety	11,4	bd	10,4
	– mężczyźni	9,9	bd	9,9
	4. Wydatki na opiekę zdrowotną jako % PKB [2001]	4,1	7,3	7,4
	5. Stopa zachorowań na raka w 1998 r. wg płci na 100 tys. mieszkańców (w osobach)			
	– ogółem	bd	bd	338,80
	– kobiety	bd	bd	289,90
	– mężczyźni	bd	bd	412,05
	6. Stopa zachorowań na raka w 1998 r. wg jego typu na 100 tys. mieszkańców (w osobach)			
Bezpieczna żywność i jej jakość	– C 18-C 21	bd	bd	44,4
	– C 33-C 34	bd	bd	42,2
	7. Stopa samobójstw ze skutkiem śmiertelnym wg płci na 100 tys. mieszkańców [2000]			
	– ogółem	14,8	11,7	10,2
	– kobiety	4,6	5,3	5,0
	– mężczyźni	26,0	18,6	16,0
	8. Obecni palacze wg płci (w %)	bd	bd	bd
	9. Procent obecnych palaczy wśród populacji w wieku 15-24 lat (w %)	bd	bd	bd
	10. Całkowita ilość poważnych wypadków w pracy na 100 tys. pracujących (w %, 1998 = 100) [2002]	76	88	86
	1. Przypadki salmonelli na 100 tys. mieszkańców [2003]	43,5	45,5	34,6
Zarządzanie chemikaliami	1. Wskaźnik produkcji chemikaliów wg klas toksyczności	Dane tylko dla UE15, 6 rodzajów chemikaliów [1995-2003]		
Zagrożenie zdrowia wynikające ze stanu środowiska	1. Populacja żyjąca w gospodarstwach domowych narażonych na hałas i zanieczyszczenia (w %) [2000]			
	– zanieczyszczenie	bd	bd	25,6
	– hałas	bd	bd	12,6

bd – brak danych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Eurostatu.

W poddziedzinie wskaźników dotyczących ochrony zdrowia i stylu życia odnotowano znacząco wysoki wskaźnik samobójstw wśród polskich mężczyzn, a także niemal dwukrotnie niższy udział wydatków na opiekę zdrowotną w PKB w porównaniu z przeciętną dla krajów Unii. Jednocześnie znacznie niższa jest w Polsce od przeciętnej dla Unii stopa wypadków przy pracy, odnoszona do 1998 r.

Poziom zrównoważonego rozwoju w Polsce na tle unijnych przeciętnych w grupie wskaźników dotyczących „Zmian klimatu, energii” przedstawiono w tabeli 7.

Tabela 7. Wskaźniki zrównoważonego rozwoju w grupie „Zmiany klimatu, energia”

Podgrupa	Wskaźniki [rok]	Polska	UE25	UE15
Zmiany klimatu	1. Emisja gazów cieplarnianych według sektorów (w tys. ton ekwiwalentu CO ₂)	Dane dla UE25 ogółem (razem + 8 sektorów) [1991-2002]		
	2. Całkowita krajowa emisja dwutlenku węgla (w mln ton) [2002]	317,8	159,2	225,5
Energia	1. Intensywność energetyczna gospodarki (w kg ekwiwalentu oleju na tys. euro) [2003]	663,1	209,9	191,25
	2. Zużycie energii wg sektorów (w mln ton ekwiwalentu oleju) [2003]			
	– ogółem	56,6	45,3	66,9
	– przemysł	17,1	12,7	15,7
	– transport	11,1	13,7	21,1
	– gospodarstwa domowe	17,7	12,0	17,5
	– rolnictwo	4,4	1,1	1,5
	– usługi	6,3	5,1	7,6
	– inne sektory	0,006	0,5	0,8
	3. Całkowita produkcja energii we wszystkich elektrowniach wg paliwa (w Gwh)	dane dla 15 rodzajów elektrowni [1992-2003]		
	4. Udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii ogółem (w %) [2003]	1,6	12,8	13,7
	5. Udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych wg źródeł (w %)	dane dla UE 15 i UE 25 ogółem wg 4 źródeł [1991-2001]		
	6. Udział łącznej produkcji ciepła oraz energii elektrycznej w całej wyprodukowanej energii (w %) [2000]	bd	bd	9,6
	7. Intensywność energetyczna przemysłu wytwórczego – stosunek zużycia energii do wartości dodanej tego przemysłu (w tys. ton ekwiwalentu oleju na mln euro) [2003]	17 197	12 688	18 507
	8. Zużycie biopaliw jako procent całkowitego zużycia paliwa przez transport [2002]	bd	0,3	0,3
	9. Radioaktywne odpady najwyższego stopnia (HLW) przechowywane na tymczasowych składowiskach (w m ³)	bd	bd	bd
	10. Zużyte paliwo nuklearne oczekujące trwałego przechowywania (w tonach równoważnych metali ciężkich) [2000]	1	bd	bd

bd – brak danych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Eurostatu.

Z danych globalnych dla UE (całkowita emisja na poziomie 3979,3 mln ton) wynika, że niemal 8% unijnej emisji dwutlenku węgla emitowanych jest w Polsce, a zużycie energii (w ekwiwalencie oleju na tys. euro) jest ponad trzykrotnie wyższe od unijnej średniej, jednocześnie produkcja energii ze źródeł odnawialnych stanowi w Polsce 1,6% całej wytworzonej energii.

Wskaźniki zrównoważonego rozwoju z grupy „Wzorce produkcji i konsumpcji” w Polsce na tle unijnych przeciętnych zaprezentowano w tabeli 8.

Tabela 8. Wskaźniki zrównoważonego rozwoju w grupie „Wzorce produkcji i konsumpcji”

Podgrupa	Wskaźniki [rok]	Polska	UE25	UE15
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
Ekoefektywność	1. Zagregowana emisja substancji kwaśnych według sektorów (w tys. ton ekwiwalentu kwasu)	Dane dla UE, 8 sektorów i poziom ogółem [1991-2002]		
	2. Zagregowana emisja poprzedników ozonu według sektorów (w tys. ton)	Dane dla UE, 8 sektorów i poziom ogółem [1991-2002]		
	3. Składniki krajowej konsumpcji materiałów (w mln ton metrycznych) (DMC)	Ogółem, eksport, import, rynek wewnętrzny [1990-2000] (UE15)		
	4. Krajowe zużycie materiałów (DMC) – całkowita wielkość materiałów bezpośrednio zużytych w gospodarce wg materiałów (w mln ton metrycznych)	Dane ogółem, 4 rodzaje materiałów [1990-2000]		
	5. Zbiórka odpadów komunalnych – ilość odpadów komunalnych, które przechodzą przez system gospodarki odpadami (w kg na osobę na rok) [2003]	260	534	577
	6. Sposób przetwarzania odpadów komunalnych – udział odpadów komunalnych podlegających spalaniu (w kg na osobę na rok) [2003] – składowane – spalane	251 1	261 92	259 108
Wzorce konsumpcji	1. Zużycie energii przez mieszkania na potrzeby oświetlenia i użytkowania sprzętów domowych (w %, 1990 = 100) [1999]	bd	bd	113,6
	2. Liczba gospodarstw domowych (w tys.) [2001]	bd	bd	10 385
	3. Wielkość gospodarstw domowych (przeciętna liczba osób na gospodarstwo domowe)	bd	bd	bd
	4. Konsumpcja mięsa na osobę (w kg na osobę) [2002]	bd	bd	97,7
Rolnictwo	1. Nadwyżka azotów/związków azotu (w kg na 1 ha ziemi uprawnej) – różnica między ilością azotanów wprowadzonych do gleby a azotanami usuniętymi z niej	Dane dla kilku krajów UE wg 6 rodzajów związków azotu)		
	2. Procent powierzchni wykorzystywanej przez rolnictwo organiczne w całkowitej powierzchni uprawnej [2002]	bd	bd	3,7
	3. Wskaźnik liczby zwierząt hodowlanych na ha powierzchni wykorzystywanej rolniczo	bd	bd	bd

[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
Odpowiedzialność przemysłu (podmiotów gospodarczych)	1. Liczba przedsiębiorstw ze środowiskowym systemem zarządzania ISO14001 lub EMAS – ekozarządzanie + audyt [11.04] – ISO 14001 [10.04]	bd 555	122 1277	203 1933
	2. Liczba przyznanych w danym kraju UE ekoetykiet – nagród za zmniejszenie wpływu tych produktów na środowisko [03.05]	1	9	15
	3. Liczba przyznanych ekoetykiet – nagród za zmniejszenie wpływu produktów na środowisko wg grup produktów [03.05] (dla UE łącznie)			
	– tekstylne	0	62	bd
	– obuwie	0	8	bd
	– papiernicze	0	16	bd
	– chemiczne	1	111	bd
	– ceramiczne	0	3	bd
	– elektryczne i optyczne	0	3	bd
	– meble i inne	0	7	bd
	– usługi hotelarskie i restauracyjne	0	22	bd

bd – brak danych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Eurostatu.

W Polsce w porównaniu z unijną średnią dwukrotnie mniej odpadów jest poddawanych wstępnej selekcji, natomiast pod względem ilości odpadów komunalnych podlegających spaleniu nasz kraj znacznie odbiega od przeciętnej unijnej.

Tabela 9. Wskaźniki zrównoważonego rozwoju w grupie „Zarządzanie zasobami naturalnymi”

Podgrupa	Wskaźniki [rok]	Polska	UE25	UE15
Ekosystemy morskie	1. Wielkość floty rybackiej (w tys. ton) [2004]	45 486	bd	125 579
Zasoby słodkowodne	Procent dostępnych zasobów wody gruntowej	bd	bd	bd
	Procent populacji przyłączonej do sieci kanalizacyjnej [2003]			
	– miejskiej	58	bd	bd
	– niezależnej	bd	bd	bd
Użytkowanie Ziemi	1. Obszary zurbanizowane (w % obszarów zurbanizowanych w stosunku do całkowitej powierzchni) [2000]	6,6	bd	bd
	Powierzchnia lasów zniszczona przez chemikalia (w % ogółu) [1998]			
	– ogółem	35	bd	bd
	– iglaste	35	bd	bd
	– inne	35	bd	bd

bd – brak danych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Eurostatu.

Poziom zrównoważonego rozwoju, mierzony wskaźnikami grupy „Zarządzanie zasobami naturalnymi”, w Polsce na tle unijnych przeciętnych przedstawiono w tabeli 9.

Tabela 10. Wskaźniki zrównoważonego rozwoju w grupie „Transport”

Podgrupa	Wskaźniki [rok]	Polska	UE25	UE15
Rozwój transportu	1. Procentowy udział transportu pasażerskiego w całkowitym transporcie krajowym w pasażerokilometrach [2002]	77,0	bd	84,9
	2. Procentowy udział poszczególnych form transportu w całkowitym transporcie krajowym (w pasażerokilometrach) [2002]			
	– pasażerski	77,0	bd	84,9
	– autobusy	13,5	bd	8,6
	– kolejowy	9,5	bd	6,5
	3. Procentowy udział drogowego transportu towarowego w transporcie krajowym (w tonokilometrach) [2003]	60,8	76,4	79,4
	4. Procentowy udział poszczególnych form transportu towarowego w całkowitym transporcie krajowym (w tonokilometrach) [2003]			
	– kolejowy	38,6	18,1	14,1
	– drogowy	60,8	76,4	79,4
	– wodny	0,6	5,6	6,4
Wpływ transportu na społeczeństwo i środowisko	5. Wielkość transportu towarowego – stosunek między tonokilometrami oraz PKB (1995 = 100) [2003]	78,4	99,7	100,6
	6. Konsumpcja energii przez transport [2003]			
	– rzeczny	1	224,9	373,1
	– lotniczy	291	1786,8	2889,3
	– drogowy	10 275	11 414,9	17 362,5
	– kolejowy	541	348,4	495,4
	– przewóz cysternami	281	1819,8	2977,8
	1. Emisja zanieczyszczeń ze środków transportu (w tys. ton) [2002]	941	531,1	763,7
	2. Emisja gazów cieplarnianych ze środków transportu (w mln ton CO ₂) [2002]	30,9	37,7	57,9
	Ofiary śmiertelne w wypadkach samochodowych (w osobach) [2002]	5827	1988,7	2573,6
	Emisja tlenków azotu z samochodów (w tys ton) [2002]	244,6	191,0	278,9

bd – brak danych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Eurostatu.

Dostosowanie polskiej statystyki, choć wykazano znaczne braki w danych na temat zarządzania zasobami naturalnymi, nie odbiega pod tym względem zbyt wiele od stanu dostosowania w innych państwach, brak bowiem danych dotyczących średniej dla UE wskazuje, że wiele krajów nie przekazało informacji statystycznych, co uniemożliwia

ustalenie poziomu przeciętnego, jednakże zwraca uwagę to, iż w kilku przypadkach to właśnie dane dla Polski są prezentowane, podczas gdy danych z innych państw nie można przeanalizować.

Poziom zrównoważonego rozwoju w kraju na tle unijnych przeciętnych pod względem wskaźników z grupy „Transport” odnotowano w tabeli 10.

Wskaźniki z grupy „Dobre zarządzanie” przedstawiono w tabeli 11.

Tabela 11. Wskaźniki zrównoważonego rozwoju w grupie „Dobre zarządzanie”

Podgrupa	Wskaźniki [rok]	Polska	UE25	UE15
Spójność polityki	1. Liczba naruszeń prawa rozpatrywanych przed Trybunałem Sprawiedliwości [2003]	bb	bd	214
	2. Liczba naruszeń prawa rozpatrywanych przed Trybunałem Sprawiedliwości wg 15 obszarów polityk [2003] – ogółem	bb	bb	277
	3. Przenoszenie (przemieszczanie, wzajemna zamiana) prawa wspólnotowego wg 10 obszarów polityk (w %) [2004] – ogółem	bb	bb	100
Partycypacja publiczna	1. Frekwencja w wyborach do parlamentu krajowego [1999]	46,2	-	-
	2. Frekwencja w wyborach do Parlamentu Europejskiego [2004]	20,9	bd	45,7
	3. Dostępność e-zarządzania – odsetek podstawowych usług, które dostępne są elektronicznie [2004]	10	49	41
	4. Procent korzystających z e-zarządzania, odsetek osób fizycznych używających Internetu do połączeń z administracją publiczną [2004]	13	bd	bd

bd – brak danych, bb – brak badań, „-” – nie dotyczy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Eurostatu.

Przy 74% w Szwecji i 5% na Łotwie dostępność e-zarządzania w Polsce można ocenić jako szczególnie niską, podobnie jak przy odsetku osób fizycznych używających Internetu do połączeń z administracją publiczną (45% w Luksemburgu czy w Finlandii) stan i poziom dostosowań do społeczeństwa informacyjnego jest niezadowalający.

Wskaźniki zrównoważonego rozwoju w Polsce na tle unijnych przeciętnych w zakresie grupy „Partnerstwa światowego” ilustruje tabela 12.

Tabela 12. Wskaźniki zrównoważonego rozwoju w grupie „Partnerstwo światowe”

Podgrupa	Wskaźniki [rok]	Polska	UE 25	UE 15
Globalizacja handlu	1. Import krajów UE z krajów rozwijających się (w %, 2000 = 100)	Dla UE 15 i UE 25 wg produktów [1995-2004]		
	2. Budżetowe wsparcie rolnictwa (w %, 1995 = 100) [2003]	-	-	89,8
	3. Wielkość importu UE z krajów rozwijających się wg grup (w bln euro)	Dla UE 15 i UE 25, ogółem i 6 grup krajów [1995-2004]		
	4. Wielkość importu UE z krajów rozwijających się wg grup produktów (w bln euro)	UE 25 [1999-2004] 4 rodzaje produktów		
	5. Wielkość sprzedaży produktów oznaczonych jako „czysty handel” (w tonach metrycznych)	UE 25 [1998-2003] ogółem + 11 produktów		
Finansowanie zrównoważonego rozwoju	1. Wsparcie krajów UE dla zrównoważonego rozwoju w pozostałych krajach wg kategorii (w mln euro)	UE 15 [1992-2003] ogółem + 16 produktów		
	2. Całkowite wsparcie UE dla krajów rozwijających się wg typów (w mln euro) [2003]			
	– ogółem	24	bd	41 511
	– oficjalna państwa	bd	bd	32 831
	– prywatne	bd	bd	8 478
	– inne	bd	bd	202
	3. Oficjalna pomoc państwowa dla krajów rozwijających się wg grup (w mln euro)	UE 15 [1992-2003]		
	4. Oficjalna pomoc państwowa dla krajów rozwijających się wg położenia geograficznego (w mln euro)	UE 15 [1992-2003]		
Zarządzanie zasobami	5. Udział łącznej Oficjalnej Pomocy na Rozwój (ODA) w zobowiązaniach dwustronnych ogółem UE 15 (w %)	-	-	90,96
	6. Oficjalna pomoc państwowa na osobę w krajach udzielających pomocy – 15 krajów dawców (euro <i>per capita</i>)	-	-	86,3
	7. Oficjalna pomoc państwowa w krajach beneficjentach (w euro <i>per capita</i>)	od UE [1991-2002]		
	1. Import krajów UE materiałów z krajów rozwijających się wg grup oraz produktów (w mln ton)	UE 25 [1999-2004] ogółem + 26 produktów		
	2. Emisja dwutlenku węgla na osobę w UE oraz w krajach rozwijających się (w tonach CO ₂) [2002]	8,3	8,8	8,9

bd – brak danych, „-” – nie dotyczy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Eurostatu.

Wskaźniki z dwu ostatnich grup prezentują „otwarcie” gospodarki, stąd wiele danych odnosi się do Unii jako całości.

6. Podsumowanie

W świetle istniejącego braku możliwości spełnienia wszystkich wymagań, określonych przez prezentowany zestaw wskaźników zrównoważonego rozwoju, stosowanych przez Komisję Europejską, naturalny staje się postulat koniecznego doskonalenia sprawozdawczości polskiej statystyki publicznej, szerszego wykorzystania wyników badań reprezentatywnych i masowych oraz zawartości rejestrów administracji publicznej (rządowej i samorządowej). Wzrost użyteczności funkcjonalnej polskiej statystyki publicznej wobec standardów statystycznych obowiązujących w Unii Europejskiej wymaga nie tylko zmian metodycznych, lecz również rozszerzenia zakresu przedmiotowego i podmiotowego badań statystycznych oraz dalszego doskonalenia systemu kompleksowej informacji statystycznej o jednostkach terytorialnych różnych szczebli.

Zaprezentowane zestawienia pozwalają stwierdzić, iż:

- w wielu przypadkach zarówno brak danych dla Polski, jak i średnich unijnej piętnastki czy też Unii w obecnym kształcie wskazują, że inne kraje członkowskie podobnie jak Polska nie dostosowało jeszcze statystyki do wymogów UE,
- odnotowano także, że są wskaźniki, których poziom badany prezentowany jest jedynie w kilku krajach, w tym w Polsce, np. skuteczność antybiotyków w określonych chorobach (por. tab. 6), poziom zurbanizowania,
- niektóre wskaźniki prezentują „otwarcie” gospodarki, stąd wiele danych odnosi się do Unii jako całości.

Ponadto zestawy wskaźników zrównoważonego rozwoju w wielu przypadkach:

- pozwalają na ocenę realizacji polityk UE w krajach członkowskich,
- analizowane wskaźniki dotyczą takich obszarów polityki UE, jak: rolnictwo i łowiectwo, środowisko, zdrowie i ochrona konsumenta, przedsiębiorstwa, badania naukowe, informacja, edukacja i statystyka, konkurencja, rynek wewnętrzny, organa sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, energia i transport, zatrudnienie i sprawy społeczne, podatki i unia celna, polityka regionalna, rozszerzenie, stosunki zewnętrzne, gospodarka i finanse,
- wskazują na dysproporcje między poziomem wskaźników w poszczególnych krajach,
- umożliwiają śledzenie tendencji i charakteru zmian mierzonych zjawisk.

Do oceny realizacji polityk UE na konkretnym szczeblu i stanu dostosowań szczególnie przydatne wydają się indykatory z grup „Dobre zarządzanie” i „Partnerstwo światowe”.

Niwelowanie istniejących problemów, w tym rozpiętości luki informacyjnej, wymaga jednak niewątpliwie nie tylko czasu, lecz również istotnego wsparcia finansowego, m.in. dla organów statystyki publicznej. Jest to szczególnie istotne wobec konieczności pełnej integracji ze strukturami Unii Europejskiej.

Literatura

- EU Member State Experiences with Sustainable Development Indicators, Office of Official Publications of the European Communities, Luxembourg 2003.
- Our Common Future, World Commission on Environment and Development, Oxford 1987.
- Ronconi M., A Statistical Source-Book on Sustainability Issues. Towards a Sustainable Europe, European Communities, Brussels 2002.
- Structural Indicators Communication from the Commission, COM(2000) 594 final, Brussels 2000.
- Structural Indicators Communication from the Commission, COM(2002) 551 final, Brussels 2002.
- Structural Indicators Communication from the Commission, COM(2003) 585 final, Brussels 2003.
- Structural Indicators Communication from the Commission, COM(2001) 619 final, Brussels 2001.
- Structural Indicators, Short Methodological Overview, <http://www.sigov.si/zrs/shortmet.pdf>
- The World Summit on Sustainable Development One Year on: Implementing our Commitments, Communication from the Commission to the Council and the European Parliament, Brussels, COM(2003) 829 final.
- Towards a Global Partnership for Sustainable Development, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Brussels, COM(2002) 82 final.

INDICATORS FOR EU POLICIES IMPLEMENTATION MONITORING – SELECTED PROBLEMS

Summary

The article presents an attempt to assess the implementation of the European Union requirements related to the provision of statistical data for international comparisons by Polish public statistics, for which sets of thematic indicators, including sustainable development ones, are used. The European Union countries, including Poland, have to assess the level of informational and methodological compatibility in this area. Polish position, at the background of other EU countries, was presented with reference to the level of sustainable development indicators, divided into ten thematic groups.